

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím:

A százesztendős Lánchid

Forrás:

Vásáros helyi Reggeli Ujság

Glódmérvárosi hely

(Hely)

1942 VIII. 9.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Olda)

Osztályozás

Tárgy

624.2

Hely

Idő

"1842 | 1942"

Személy

A százesztendős lánchid

Néhány hét múlva, augusztus hó 24-én lesz kerekén száz esztendeje, hogy ünnepélyes keretek között megtörtént a Lánchid alapkövetétele. Száz évvel ezelőtt dördültek meg Buda básiyán az ágyuk, hirdetve, hogy az országos jelentőségű építkezés oroszjárésze kész, nem hevenyészett hajóhid köti többé össze Budát Pesttel, hanem egy maradandó alkotás, amelyet egy lánglelkű főúr, Széchenyi István gróf lángesze hívott életre. Nem kell már télidőben istenkísérő vállalkozással átderglyézni a jégtáblák között egyik partról a másikra s nem adódhatik elő az a helyzet, mint 1800 ban, József nádor és Alexandra Pavlovna nagyhercegnő lakodalma után, amikor a diszmagyarba öltözött városi magisztrátus és az egész ünnepség, ugy, ahogy volt, hazatérőben a lakodalomról, ott rekedt a budai parton, mert időközben megindult a folyón a jég.

Végre megvalósult a régi terv: nem márványból való hid áll a Duna zöld teste felett, mint ahogy azt Mátyás király tervezte, de acéliből és gránitkőből való, amely dacolni fog az idők viszontagságaival. Mint

minden örök, nagy magyar alkotást, ezt is a gáncoskodóknak, a kicsinyhitűeknek vitája késelettette a megvalósulásban. Kemény harc, sok munka és fáradság gyümölcse ez a hid. „Oh, szegény hid, vagy inkább szegény elve az egyenlő fizetésnek, milyen nehezen tudsz megszületni!” — Sóhajtott fel gróf Széchenyi István 1838 március hó 13 án, amikor a jégöriasz által megduszasztott Duna vize előntötte a fővárost.

A legnagyobb magyarnak micsoda energiára, mekkora erőfeszítésre volt szüksége, hogy a hid nemcsak íve átnyuljon egyik partról a másikra, mint egy ölelő kar, amely szorosabbra fűzi egymáshoz a két városrészt. De végre 1842 augusztus 24 én, délután 5 óraker megdördültek az ágyuk, jelezve, hogy Károly főherceg, a király képviselője és a nádor megladtak az alapkövetételének ünnepségére. Velük jöttek a királyi család tagjai, az ország és a főváros nemesurai s élükön, az építőmesterek kis csoportjával Széchenyi István gróf, a hid megteremtője. Most, a százéves évfordulón az ő nagy emléket hirdeti patinás, büszke hidunk:

a Lánchid.

„A Lánchid matematikai egyenlet vasból“

Az Országos Közművelődési Szövetség — Országos Közművelődési Tanács kiadásában, Szilágyi Sándor szerkesztésében most jelent meg a „Százéves Lánchid“ című munka, amely a maga nemében egyedülálló tanulmány. A szerző, Vajda Pál R. adatokkal, történeti dokumentumokkal és műszaki ismereteinek gazdag tárházával mondja el a Lánchid százéves regényét. Nagyon érdekes a könyv bevezetője részében az a részlet, ahol a Lánchidról, mint a reformkor szimbólumáról emlékszik meg a szerző: Széchenyi Lánchidja nemcsak, mint hid, nemcsak, mint építészeti remekmű fontos Magyarország történetében, hanem, mint a magyar reformkorszak maradandó szimbóluma. Összekötötte a nyugat társadalmi és politikai eszméit hazánkkal. A haladás kerékkötői a kiváltságosok, akiknek minden adó és vám alól mentességük volt, kerékkötői voltak a Lánchid megépítésének.

Száz esztendővel ezelőtt, 1842 augusztus 24-én mégis megtörtént a Lánchid alapkövetétele. A Hid

hatalmas pilléreiivel és karsu láncaival eleven tiltakozás a maradiság eszméje ellen, mert itt minden átjárónak — osztálykülönbség nélkül — le kellett adni obulusait. Olyan rést ütött a feudalizmus hatalmas és megingathatatlan bástyáján, amelyet idővel még tágitottak. A konzervativizmus fel is horkant a friss uralom érkeztekor és amikor megszavazták a hidpénzt, vezérük, gróf Cziráky Antal országbíró ezt a napot „Magyarország végső romlásának“ nevezte.

A megkapó bevezetés után a könyv végigvezet azon az úton, míg Széchenyi álmaiból, a gyönyörű tervből valóság, törvény lett. A Lánchid történetének naptárából a legrégebb adat 1436. Ugyanis Zsigmond király ebben az évben vette

tervebe azt, hogy Budát és Pestet állandó uttal köti össze. Mátyás király 1480 körül a trójai hid mintájára márványhidat akart építeni Buda és Pest között, ez is csak terv maradt. 1703 ban I. Lipót császár vámszedési jogot ad Buda és Pest városának. 1784 ben II. József császár is tervbe vette, hogy a két várost köhiddel köti össze.

1841 január havában Széchenyi csup időben, jégzajlás közepette átkelt a Dunán. Már ekkor gondolt

arra, hogy itt állandó hidat kelle-
ne építeni. 1828 ban Sándor Móric
gróf Angliában egy építendő Lánchidra és költségeire készítettetett ter-
veket. 1832 februárjában megalakult a Budapesti Hídegyesület, 1832
augusztusában indul Széchenyi Ist-
ván és Andrássy György tanul-
mányutra Angliába. 1836 május hó
2 án a király szentesíti az 1836. évi
XXVI. törvénycikkelyt: több érde-
kes évszám és adat tartkítja még a
Lánchid történetének napfárát, míg
végre 1849 november 20 án meg-
történik a Lánchid megnyitása Fon-
tos dátum még 1918 novembera,
ugyanis a budapesti Dunahidakon
ekkor törlik el a hídvámat. A kő-
oroszlánok ismert legendájáról új
adatokat mond el a szerző. A Lánchidat 1849 november 20 án délben
12 órakor nyitották meg, a négy
hatalmas kőoroszlán ekkor még
nem állott a Lánchid bejáratánál.
Ezt csak 1850 január végén készi-
tette el Marsalkó János löcsesi szob-
rász. Az oroszlánokról tudvalevően
azt tartja a legenda, hogy hiányzik
a nyelvük, még pedig azért, mert
a feledékeny szobrász azt nem csi-

nálta meg. A „hiányt“ sokáig nem
vette észre senki, míg egyszer csak
egy suszterinas elkiáltotta magát:
„Ni ni, az oroszlának nincs nyelv
ve!“ Természetesen mindenki mu-
latott a szórakozotti művészen, min-
denütt kigunyolták őt, aki erre szé-
gyenében a Lánchidról beugrott a
Dunába. Ebből a legendából any-
ny igaz, hogy Marsalkót tényleg
sokan csufolták az oroszlánok
hiányzó nyelve miatt, de nem ug-
rott a Dunába. És bebizonyította,
hogy mikor az élő oroszlán úgy
tartja a száját, mint az ő kőorosz-
lánja, nem is látszhat a nyelve,
olyan mélyen benn van a szájában.
Szóval, az oroszlánoknak igenis
van nyelvük, csak hogy az aluiról
nem látható.

Szép teljesítmény az „Országos
Közművelődési Szövetség“ től, hogy
a „Közművelődés Könyvei“ soro-
zatában kihozta e nagyon tanulsá-
gos és időszerű munkát, amely vi-
lágos, egyszerű, alaposra törek-
vő és kecses, mint maga a hid. El-
vezeti a magyar közönséget e re-
mekművű alkotás megértéséhez,
megbecsüléséhez és megünneplé-
séhez.